

- سرشناسه: اکبری، فاطمه، ۱۳۵۵
- عنوان و نام پدیدآور: درسنامه آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان / فاطمه اکبری.
- مشخصات نشر: قم: مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی (ع)، ۱۳۹۱.
- مشخصات ظاهری: ۲۴۷ ص.: مصور، جدول.
- شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۱۹۵-۶۲۲-۸
- وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا
- یادداشت: چکیده اثر به زبان انگلیسی است.
- یادداشت: کتابنامه: ص. ۲۴۱ - ۲۴۷.
- موضوع: فارسی -- کتاب‌های درسی برای خارجیان؛ آموزش
- موضوع: فارسی -- راهنمای آموزشی -- خارجیان
- رده بندی کنگره: PIR ۲۸۲۷/۵۱۱۳۹۱
- رده بندی دیویی: ۸۱۵۴/۲۴
- شماره کتابشناسی ملی: ۲۷۵۷۰۸۲

تقدیم به نگاه حضرت ولی عصر (عج)
روحی له الفداء

درس نامه آموزش زبان فارسی به غیر فارسی زبانان

فاطمه اکبری

مرکز بین المللی
ترجمه و نشر المصطفی

درس نامه آموزش زبان فارسی به غیر فارسی زبانان

نویسنده: فاطمه اکبری

چاپ اول: ۱۳۹۱ ش / ۱۴۳۳ ق

ناشر: مرکز بین المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ

● چاپ: اسراء ● قیمت: ۵۶۰۰۰ ریال ● شمارگان: ۲۰۰۰

حق چاپ برای ناشر محفوظ است.

● قم، خیابان معلم تجریش، مجتمع: تلفکس: ۰۲۵۱-۷۸۳۹۳۰۵۹

● قم، بلوار محمدامین، مجتمع: تلفن: ۰۲۵۱-۲۱۳۳۱۰۶ - فکس: ۰۲۵۱-۲۱۳۳۱۴۶

● تهران، خیابان انقلاب، بین خیابان اول و خیابان خیرآزی و قدس، نبش کوچه اسکو، پلاک ۱۰۰۳، تلفن: ۰۲۱-۶۶۹۷۸۹۲۰

● اصفهان، خیابان مسجد سید، نزدیک به حمام آیت الله زاهدی، تلفن: ۰۹۱۳۳۰۵۷۵۴

● مشهد، خیابان امام رضا علیه السلام، خیابان دانش سرخ، بین دانش ۱۵ و ۱۷، تلفن: ۰۵۱۱-۸۵۴۳۰۵۹

با سپاس از دست اندرکارانی که ما را در تولید اثر یاری رساندند.

● آماده سازی: هادی ادیب	● صفحه آرایی: محمد حسن ترابی	● ناظر فنی: سید مهدی عمادی مجد
● ویراستار: حسین حبیبی فهم	● طراح: مسعود مهدوی	● ناظر تولید: مهدی منفرد
● نمونه خوان: علی سلیمانی	● کنترل نهایی: سید مهدی عمادی مجد	● ناظر چاپ: نعمت الله یزدانی

سخن ناشر

تحولات اجتماعی و مقتضیات نوپدید دانش‌ها نیازهایی را به وجود آورده است که پاسخ‌گویی به آنها، ایجاد رشته‌های تحصیلی جدید و تربیت نیروهای متخصص را ضروری می‌نماید. از این رو کتاب‌های آموزشی نیز باید هماهنگ با این دگرگونی‌ها سامان یابد.

جهانی‌شدن و گسترش سلطه فرهنگ غرب در سایه رسانه‌ها، اقتضا دارد که دانش‌پژوهان و علاقه‌مندان به این مباحث، با اندیشه‌های بلند و ارزش‌های متعالی آشنا شوند هویدا است که این مهم جز با ایجاد رشته‌های تخصصی و پدید آوردن متن‌های نو و پر بار، گسترش دامنه آموزش و پرورش سازمان‌یافته دانشجویان به سرانجام نخواهد رسید.

بالندگی مراکز آموزشی در گرو نظام آموزشی منسجم، قانونمند و پویاست. همچنین بازنگری متن‌ها و شیوه‌های آموزشی و به‌روز کردن آنها به افزایش نشاط علمی مراکز آموزشی خواهد انجامید.

حوزه‌های علوم دینی به برکت انقلاب شکوهمند اسلامی، سالیانی است که

در اندیشه اصلاح ساختار آموزشی و بازنگری متون درسی‌اند. «جامعة المصطفیٰ ﷺ العالمية» به عنوان بخشی از این مجموعه که رسالت بزرگ تعلیم و تربیت طلاب غیر ایرانی را بر عهده دارد، نگارش متن‌های درسی مناسب را سرلوحه تلاش‌های خود قرار داده که تدوین و نشر متن‌های آموزشی در موضوعات گوناگون علوم دینی، برآیند این تلاش است.

«مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفیٰ ﷺ» از فرزانه‌گانی که در پیدایش این اثر نقش داشته‌اند سپاس‌گزار است و آن را به جویندگان فرهنگ و اندیشه ناب اسلامی پیشکش می‌کند.

مرکز بین‌المللی

ترجمه و نشر المصطفیٰ ﷺ

www.ketab.ir

فهرست

۱۵	پیشگفتار.....
	بخش اول: اصول و مبانی آموزش زبان‌های خارجی
۲۵	۱. اصطلاحات و مفاهیم کاربردی.....
۲۵	مقدمه.....
۲۶	زبان چیست؟.....
۲۷	تفاوت زبان و گفتار.....
۲۸	کنش و توانش زبانی.....
۲۹	ساختار زبان.....
۳۱	انواع زبان.....
۳۱	زبان رسمی.....
۳۲	زبان ملی.....
۳۲	زبان معیار.....
۳۲	دوزبانگی.....
۳۳	دوزبانگی طبیعی، دوزبانگی غیر طبیعی.....
۳۳	دوزبانگی هم‌پایه و ناهم‌پایه.....
۳۴	دوزبانگی شفاهی، کتبی، کامل.....
۳۵	زبان دوم، زبان خارجی.....

۳۵	یادگیری زبان خارجی، فراگیری زبان دوم
۳۶	یادگیری، فراگیری
۳۸	عوامل مؤثر در یادگیری و آموزش زبان‌ها
۳۸	سن زبان‌آموز
۴۰	ویژگی‌های روان‌شناختی زبان‌آموز
۴۲	عوامل اجتماعی و فرهنگی محیط زبان‌آموز
۴۳	زبان مادری زبان‌آموز
۴۵	۲. دانش‌های مؤثر در آموزش زبان
۴۵	مقدمه
۴۵	دستور زبان و زبان‌شناسی
۴۷	زبان‌شناسی مقبله‌ای
۴۹	روان‌شناسی زبان
۵۱	عصب‌شناسی و مسائل آموزش زبان
۵۴	جامعه‌شناسی زبان
۵۷	زبان‌شناسی کاربردی و علم آموزش زبان
۵۹	حوزه مربوط به زبان‌شناسی کاربردی
۶۰	اصول زبان‌شناسی کاربردی
۶۲	خلاصه
۶۵	۳. ماهیت رویکرد و روش در آموزش زبان
۶۵	مقدمه
۶۵	رویکرد، روش، تکنیک
۶۶	رویکرد زبانی
۶۷	رویکرد یادگیری
۶۹	طرح درس
۶۹	انتخاب از بین رویکردها
۷۳	۴. روش‌های آموزش زبان با توجه به سیر تاریخی آنها
۷۳	مقدمه

۷۳	روش دستور - ترجمه
۷۵	روش مستقیم
۷۷	روش فشرده ارتش
۷۹	روش شنیداری - گفتاری
۸۰	روش تدریس خاموش
۸۲	روش تلقین پذیری
۸۳	یادگیری جمعی زبان
۸۴	روش پاسخ فیزیکی کامل
۸۶	آموزش زبان ارتباطی
۸۸	آموزش زبان محتوا محور
۸۹	روش های چندگانه
۹۲	نقد روش های آموزش زبان
۹۴	انتخاب از بین روش های آموزش زبان
۹۴	روش التقاطی و عصر پسا روش
۹۵	معلم مهم ترین بخش آموزش زبان

بخش دوم: آموزش زبان فارسی به غیر فارسی زبانان

۹۹	۱. تاریخچه آموزش زبان فارسی به غیر فارسی زبانان در ایران
۹۹	مقدمه
۹۹	دهه ۴۰ آغاز رویکرد علمی به آموزش زبان فارسی
۱۰۰	آموزش زبان فارسی از دهه ۱۳۵۰ به بعد
۱۰۱	تأسیس رشته آموزش زبان فارسی به خارجیان و تأثیر آن بر آموزش زبان فارسی
۱۰۲	بعضی مراکز فعال داخلی و بین المللی در آموزش زبان فارسی
۱۰۲	۱. جامعة المصطفی العالمية (مرکز جهانی علوم اسلامی)
۱۰۳	۲. مرکز بین المللی آموزش زبان فارسی
۱۰۴	۳. مرکز بین المللی آموزش زبان فارسی (مؤسسه لغت نامه دهخدا)
۱۰۵	۴. کانون زبان ایران
۱۰۵	کتاب های آموزش زبان فارسی

۱. فارسی از طریق انگلیسی ۱۰۶
۲. فارسی امروز برای دانشجویان خارجی (۲ جلد) ۱۰۷
۳. آموزش زبان فارسی (آزفا) ۱۱۰
۴. آموزش زبان فارسی به فارسی ۱۱۳
۵. درس فارسی برای فارسی آموزان خارجی ۱۱۴
۶. فارسی، زبان ایران ۱۱۶
۷. آموزش زبان فارسی برای غیر فارسی‌زبانان ۱۱۸
۸. فارسی، یک زبان ساده ۱۱۹
۹. دوره آموزش زبان فارسی (۴ جلد) ۱۱۹
۱۰. بازی با زبان (فراگیری مهارت‌های زبان فارسی) ۱۲۱
۱۱. فارسی، حرف بزنیم ۱۲۲
۱۲. فارسی بیاموزیم (دوره پنج جلدی) ۱۲۴
۱۳. آموزش فارسی به فارسی ۱۲۸
۱۴. آموزش زبان فارسی (۲ جلد) ۱۳۲
۱۵. جمله ساده فارسی (آموزش فارسی برای عرب زبانان) ۱۳۴
۱۶. مقدمة فی اللّغة الفارسیه ۱۳۵
۱۷. القواعد و التّصووص الفارسیه ۱۳۶
۱۸. مبانی آموزش زبان و ادب فارسی ۱۳۷
۱۹. فارسی آسان ۱۳۸
- نتیجه‌گیری ۱۴۰
- راه‌کارها ۱۴۳
۲. آموزش زبان فارسی با روش سازمان‌دهی منطقی کلام و با تکیه بر واژگان و ساخت‌های
دستوری ۱۴۷
- مقدمه ۱۴۷
- آموزش آواهای زبان فارسی ۱۴۸
- شناخت نشانه‌ها ۱۴۸
- نکات مهم در آموزش بخش آوایی زبان فارسی ۱۴۹

۱۵۰	روش ارائه مطالب بخش آوایی به فارسی آموزان
۱۵۱	پیش‌آزمون برای آشنایی با انواع حروف و صداهاى فارسی
۱۵۲	آموزش واژگان زبان فارسی
۱۵۳	اصول کلی آموزش واژگان زبان فارسی
۱۵۴	تقسیمات واژه در زبان فارسی
۱۵۵	دسته‌بندی موضوعی و حوزه‌های ساختاری معنا
۱۵۷	واژگان عینی مقدم بر واژگان انتزاعی
۱۵۸	فرهنگ‌های موضوعی و تصویری
۱۵۸	نامحدود بودن حیطه‌های موضوعی
۱۵۹	چگونگی به یادسپاری واژگان در حافظه بلندمدت زبان‌آموز
۱۶۰	فعال کردن حواس
۱۶۰	حس دیداری
۱۶۲	ارائه کارت‌های تصویری
۱۶۲	فیلم‌های متحرک، اسلاید، لوح فشرده
۱۶۳	طراحی و ترسیم
۱۶۴	تخته‌های ثابت و متحرک
۱۶۶	بایگانی کردن تصاویر
۱۶۷	حرکت در کلاس و تحریک حس دیداری
۱۶۸	حس شنوایی و یادگیری واژگان زبان فارسی
۱۷۰	تحریک حواس بویایی، چشایی، لامسه و یادگیری واژگان زبان فارسی
۱۷۱	آموزش دستور زبان فارسی
۱۷۲	آموزش دستور زبان فارسی بر پایه دستور ساختارگرا
۱۷۲	تدریس دستور فارسی به خارجی‌ان از کجا شروع می‌شود؟
۱۷۳	آموزش جملات دو جزئی
۱۷۳	آموزش جملات سه جزئی و گسترش جمله
۱۷۴	تدریس «است» اولین اشتباه در فارسی‌آموزی
۱۷۶	شناسه‌های فاعلی و صرف افعال
۱۷۷	گسترش جمله‌های فارسی

۱۷۷	جملات چهارجزئی و بیشتر
۱۷۸	جملات هم‌پایه و ناهم‌پایه با حروف ربط
۱۷۹	گسترش واژگان پس از واژه بست (ـی)
۱۸۰	هدف از آموزش شیوه‌های گسترش جملات فارسی
۱۸۰	آموزش قید و شباهت‌های آن با صفت
۱۸۱	ساختار پیوندی زبان فارسی و نقش آن در آموزش زبان
۱۸۲	فرایندهای واژه‌سازی در زبان فارسی
۱۸۳	ریشه حال و گذشته افعال
۱۸۴	تکواژه‌های واژه‌ساز از اسم، صفت و فعل
۱۸۶	تکیه، نواخت و آهنگ در دستور فارسی
۱۸۷	تکمیل درس‌های دستوری
۱۸۹	حوزه‌های معنایی و آموزش آن در زبان فارسی
۱۹۰	توالی‌های معنایی
۱۹۱	ساخت واژه‌ها و تأثیر در توالی معنا
۱۹۲	صورت‌های صرفی و تأثیر در توالی معنا
۱۹۲	انواع ترتیب کلمات و تأثیر در توالی معنا
۱۹۳	کمیت معنایی
۱۹۵	۳. آزمون و ارزش‌یابی
۱۹۵	مقدمه
۱۹۵	آزمون، سنجش، ارزش‌یابی
۱۹۶	انواع آزمون
۱۹۷	تعیین هدف در ساخت آزمون
۱۹۸	طبقه‌بندی اهداف آموزشی
۱۹۸	طبقه‌بندی هدف آموزش از دیدگاه بلوم
۲۰۵	هدف‌های آموزشی و طرح سؤالات
۲۰۶	ملاک‌های تعیین نمره برای هر سؤال
۲۰۶	طبقه‌بندی آزمون‌ها بر اساس روش‌های سنجش

۲۰۷	آزمون‌های ملاک مرجع
۲۰۷	آزمون‌های هنجار مرجع
۲۰۷	درباره مرجع آزمون‌های زبان فارسی
۲۰۸	دسته‌بندی روش‌های سنجش با توجه به زمان اجرا و هدف
۲۰۸	سنجش ورودی
۲۰۹	سنجش تکوینی
۲۰۹	سنجش تشخیصی
۲۱۰	سنجش تراکمی
۲۱۰	دسته‌بندی آزمون‌ها بر مبنای نوع سؤالات
۲۱۱	آزمون‌های عینی
۲۱۲	روش طرح سؤالات عینی
۲۱۳	سؤالات چندگزینه‌ای
۲۱۳	سؤالات جور کردنی
۲۱۴	سؤالات ساخته‌پاسخ (انشایی)
۲۱۵	سؤالات کوتاه پاسخ
۲۱۶	جمع‌بندی آزمون‌ها با رویکرد به آموزش زبان فارسی برای خارجی‌ان
بخش سوم: پیوست	
۲۲۱	۱. نمونه طرح درس برای آموزش زبان فارسی
۲۲۱	موضوع درس: آب و هوا
۲۲۷	موضوع درس: شغل‌ها
۲۳۰	موضوع: اعضای بدن انسان
۲۳۵	موضوع: خانواده
۲۳۷	۲. نمونه‌هایی از آزمون‌های نهایی زبان فارسی برای دوره مقدماتی و متوسطه
۲۴۱	فهرست منابع